

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Convocarea congresului.

Sub numărul 190 s'a trimis din partea consistorului mitropolitan din Sibiu tuturor deputaților congresuali, ordinari și ad hoc, aleși în arhidieceză numai pentru alegerea de Mitropolit, următorul *circular mitropolitan*, privitor la convocarea Congresului ordinar pe 17/30 Iulie 1916 și zilele următoare, iar a Congresului electoral pentru alegerea de Mitropolit, continuativ, pe 23 Iulie (5 August) 1916:

În temeiul §-lui 151 din Statutul organic, amăsurat concluziunii luat în ședința ținută la 29 Ianuarie (10 Februarie) a. c. Nr. 29 Mitrop. convocăm și prin aceasta declarăm de convocat Congresul ordinar național bisericesc al provinciei noastre mitropolitane la biserica noastră catedrală din Sibiu, pe **Duminecă, 17/30 Iulie a. c.**, dimineața la 9 ore, în care zi, după terminarea ritualelor bisericești va urmă numai decât deschiderea Congresului ordinar, începându-și lucrările conform Regulamentului afacerilor interne.

Toți deputații aleși pentru Congresul ordinar, conform §§-lor 23-24 din Regulamentul afacerilor interne, sunt datori a se prezenta, cu credenționalele primite, la deschiderea Congresului și a participa la lucrările acestuia. Cazurile grave de împedecare sunt a se justifica în scris.*)

În legătură și în continuitate cu Congresul ordinar, conform §§-lor 155-156 ai Statutului organic, — convocăm și prin aceasta declarăm de convocat Congresul electoral al provinciei noastre mitropolitane pentru alegerea de Mitropolit, tot la biserica noastră catedrală din Sibiu, pe **Sâmbătă, 23 Iulie st. v. (5 August) st. n. a. c.** dimineața la 9 ore.

Toți membrii Congresului ordinar premergător, precum și membrii aleși ad-hoc din arhidieceză numai pentru Congresul electoral, sunt poftiți conform §-lui 157, punctul 1, a se aduna prealabil în preșara Congresului electoral, adevă **Vineri, în 22 Iunie st. v. (4 August) st. n. a. c.**, după prânz la 3 ore în biserica noastră catedrală din Sibiu, spre a participa la pregătirile premergătoare Congresului electoral.

Sibiu, din ședința plenară a Consistorului mitropolitan, ținută la 11/24 Iunie 1916.

Ioan I. Papp m. p., N. Zigre m. p.
episcop-prezident. secretar.

*) Deputații, cari nu-și legitimează absența cu probe demne de crezământ, nici nu se înfățișează la congres în decurs de cinci zile dela deschiderea lui, se privesc a-și fi depus mandatul și se dispun alegeri noue, în sensul §-lui 15. (Regulamentul afacerilor interne congresuale, §-ul 24).

Procesul pentru mănăstiri.

— Sentința tablei regești din Budapesta. —

(Urmare).

Din opurile istorice alăturate poate fi stabilit faptul, că greul românimei din Ardeal și din părțile legate după dreptul bisericesc cu Ardealul, de legea greco-orientală, sub conducerea mitropolitului greco-oriental din Alba-Iulia, cu consentimentul celor 54 de protopresbiteri și 1563 de preoți, părăsind legea greco-orientală în sinodul care a ținut ședințe în 4 și 5 Septembrie 1700, a acceptat unirea cu religia romano-catolică. E fapt apoi și aceea, că partea românimei, remasă în credința veche, a căutat mângăere religioasă în privința bisericii în parte în sinul mitropoliei din București și Bucovina, și în parte în al mitropoliei din Carloveț.

Poporațiunea greco-orientală din Ardeal a fost apoi luată de sub stăpânirea bisericilor din țări streine la anul 1781, pusă fiind sub episcopia greco-orientală din Buda, aparținătoare la patriarhia greco-orientală din Carloveț, iar la 1783 s'a înființat episcopie separată pe seama ei, cu reședința în Sibiu, care episcopie în cele dogmatice și spirituale era subordonată mitropoliei greco-orientale din Carloveț. E cert deci și neîndoios din acestea, că după unirea dela 1700, poporațiunea română de legea greco-orientală din Ardeal, remasă în credința veche, încă a ajuns în cursul vremii sub jurisdicțiunea de drept a mitropoliei din Carloveț, pecând Români greco-orientali din Ungaria, neînși de unire, numai decât după unire au ajuns în legăturile numitei mitropolii, întrucât s'au alăturat la comunele bisericești sârbești, autoritățile bisericești gr.-orientale sârbești, episcopii sârbești și mitropolia greco-orientală din Carloveț au devenit conducătorii lor, iar în adunările bisericești, în sinoade și în congresul național gr.-oriental sârbesc, au luat parte neconținut cu drepturi egale cu ale naționalității sârbești.

Numeroase date, puse la dispoziție în proces, dovedesc împreunarea, care s'a făcut după 1700 între poporul sârb și român de aceeași religie. Inuși Arseniu Cernoevici, după cum dovedește documentul alăturat de acționatori la răspuns sub XX, încă în anul 1703, deci la scurtă vreme după unire, se numește pe sine patriarh și cap bisericesc al națiunii grecești, *valahe* și sârbești, din întreaga Ungarie, Croație, Dalmație, *Ardeal* și din provinciile aparținătoare acestora.

E adevărat, că regele Leopold I oprește pe Arseniu Cernoevici în documentul amintit a mai întrebuița acest titlu; dar nu poate fi stabilit, că opreliștea regească ar fi sunat tocmai esercierii autorității supreme asupra *Valahilor*; ba din întregul cuprins al documentului, mai ales din șirele din urmă, din titlul: «*Graeci Ritus Episcopus*», care precizează poziția

oficioasă a lui Arseniu Cernoevici, se pare că poate fi stabilit, că la locul preînalt a fost gravaminoasă numirea de «*patriarh*» și estinderea jurisdicțiunii de drept asupra teritoriilor mai mari decum ar fi fost permis, din unele părți de țară. De altă parte e dovedit prin recunoașterea acționaților, cuprinsă în replica lor de sub LXXI, pagina 126, că Arseniu Cernoevici se numește pe sine, în rugarea înaintată regelui Iosif I în 16 Iunie 1706, de nou: «*Archiepiscopus et Patriarcha Rascianorum, Ruthenorum et Valachorum*».

După documentul alăturat la răspuns sub E.) regele Iosif I amintește în titlul lui Isaia Diacovici, trecut în diploma din 21 Octombrie 1706, pe lângă «*populi Rasciani și Rutheni*», încă și pe *Valahi*.

Cancelaria aulică, conform documentului de sub D/I, dă în rescriptul din 23 Mai 1708 numitului Isaia Diacovici titlul următor: «*graeci ritus Rascianorum, Ruthenorum et Valachorum patriarcha tam proprio quam totius nationis Illyricae eiusdem ritus nomine*».

După documentul de sub I/I, în 31 Iulie 1749 anunță Pavel Nenadovici, Archiepiscopul și Mitropolitul gr.-oriental al Sârbilor și al *Valahilor*, că congresul Pa ales Archiepiscop și Mitropolit al națiunii iliro-sârbe și *valahe*.

După documentul de sub K/I, regularea venitelor preoțești s'a ordonat se fie comunicată tuturor episcopilor aparținători mitropoliei și întregului cler iliro-sârbesc și *valah*, iar documentul de sub L/I arată, că în 19 Februarie 1769 a fost ordonată tipărirea și împărțirea în limba sârbească și *valahă* a regulamentului despre stolă.

În documentele de sub N/I, O/I, P/I și R/I, din anii 1750 și 1751, Paul Nenadovici se numește pe sine Archiepiscop și Mitropolit al națiunii ilirico-sârbești și *valahe*.

După documentul de sub S/I, rescriptul preînalt din 10 Octombrie 1752 permite națiunii ilirico-sârbe și *valahe* folosirea calendarului vechiu, iar documentul de sub T/I regulează zidirea unitară a bisericilor sârbești și *valahe*.

În documentul de sub Z/I se înaintează în 17 Iulie 1816 rezultatul alegerii de episcop dela Arad, și din el se vede, că la îndeplinirea scaunelor episcopoești, conform *usului de până aci*, nu s'a făcut deosebire între națiunea ilirică și cea *valahă*, iar după documentul de sub A/2 congresul național bisericesc din 24 Octombrie 1790 înaintează reprezentațiune către regele Francisc I, în numele întregii națiuni ilirice, în care între altele urgencează *înființarea unei tipografii ili-*

rico valahe și ridicarea unui institut teologic cu limbă de instrucție greco-valahă.

După estrasul prezentat în copie sub E/2, iar sub decursul procesului în formă de carte prezentatul șematism de pe anul 1845/46, Iosif Raecici se numea Mitropolit al națiunii slave, sârbe și *valahe*, care șematism conține întregul personal și organizația bisericii greco-orientale din Ungaria și Ardeal, în limba latină, sârbă și română.

După documentul alăturat sub iii) la protocolul de pertractare de sub numărul 29636/912, într'o carte bisericească, compusă în Timișoara în 8 Iunie 1765, Paul Nenadovici, Archiepiscopul din Carloveț, e numit Mitropolit al poporului sârbesc și român. Cartea a fost compusă în limba sârbească și în cea română, de Vichente Vidac, episcopul dreptcredincios din Timișoara, Lipova, și alte districte aci aparținătoare.

În fine în procesul ordinar dintre aceleași părți, aflător în curgere pentru mănăstirea Hodoș Bodrog și judecat astăzi de către tabla regească sub numărul 11140/914, acționații au alăturat la actul final de sub XXVI, numărul 7, protocolul despre ședința episcopoească din 20 Mai 1853, ținută în Carloveț, după care posturile vacante de arhimandriți au fost îndeplinite cu considerare la faptul, că e necesară pentru toate persoanele de rang mai înalt bisericesc cunoașterea limbii române, iar în raportul patriarhului greco-oriental sârbesc, adresat în anul 1812 autorităților mai înalte politice, alăturat de acționatori sub R) la replica de sub XXIV, se protestează în contra faptului, că la dignități bisericești vin înaintați și vin împărțaiți de ele numai Sârbii, cu *preterarea Românilor*, când dignitățile acestea, în mod cu totul imparțial, ca la romano-catolici, ar trebui se fie îndeplinite numai cu ținerea în vedere a însușirilor personale, cu delăturarea fiecărui punct de vedere național.

Dar chiar și ordinațiuni și legi regnicolare dovedesc, că împreunarea bisericească de după 1700 a naționalității române și sârbești, de aceeași lege, a adus cu sine drepturi egale pe seama ambelor naționalități. Rescriptul preînalt de lămurire din 16 Iulie 1779, dat din Viena sub numirea «*Rescriptum Declaratorium Illyricae Nationis*», pentru biserica greco-orientală sârbească încă și astăzi în vigoare, precum și instrucția alăturată ca adaos, stabilesc regule unitare pe seama tuturor credincioșilor de legea greco-orientală.

Articolul de lege XXVII dela 1790/91 garantează pe seama tuturor locuitorilor de rit grecesc neunit din țară, întrucât aceasta nu stă în contradicție cu legile fundamentale ale țării, privilegiile pe cari regele le-a aflat date de antecesorii sei, iar art. de lege X dela 1792 acordă drepturile civile și bisericești, ce le conține, pe seama tuturor locuitorilor de rit grecesc neunit din țară.

În fine art. de lege XX dela 1848 ordonează în § ul 8, ca membrii congresului, cari sunt de ales din partea tuturor confesiunilor greco-orientale, *se fie aleși cu considerare la populațiunea de diferite limbi.*

Din cele de până aici se evidențiază, că împreunarea bisericească, făcută după 1700 între populațiunea de legea greco-orientală și de limbă sârbă și română, a făcut din credincioșii de naționalitate română factori egali în drept cu credincioșii de naționalitate sârbă, și prin împreunarea acesteia mitropolia greco-orientală din Carloveș a devenit mitropolia unitară și comună a poporului greco-oriental român și greco-oriental sârbesc.

Unitatea aceasta nu o clatină faptul, că după cum se poate stabili din documentele atăturate de acțiunea la replica de sub LXXI, sub numerii 44-105, și la actual final de sub LXXVI, sub numerii 255, 256, 257 b-s., o parte din mitropoliți s'a numit numai capi bisericești ai poporului sârbesc, și că în actele autorităților bisericești și civile, în mare parte s'au întrebuințat numai numirile de Sârb, Iliric (Rascianus, Servianus, Raicz) fără folosirea numirilor de Român și Valah. Nu o clatină, pentru că caracterul unitar și comun al fiecărei instituțiuni de autoritate publică îl dă cuprinsul ei cel adevărat, nu însă numirea numai. Esercierea jurisdicțiunii bisericești de drept asupra credincioșilor, cari formează două naționalități, pe lângă drepturi și datorințe unitare și egale, nimicește în sine importanța unilateralității din numire și intitulare, cu atât mai vârtos, cu cât datele înșirate mai sus dovedesc, că au fost și epoce, în cari numirea mitropoliei unitare s'a făcut conform adevăratului ei cuprins și cu cât ordinațiunile date și legile create în interesul bisericii unitare, după cele înșirate mai sus, nu au făcut niciodată deosebirea după naționalitate, ci totdeauna după religie, față de ceilalți locuitori ai țării.

De altcum afirmarea acțiunilor, că sub numirea de «Ilir», în epoca dovedită de acțiunea, a fost înțeleasă totdeauna și exclusiv naționalitatea sârbă, stă în contradicție cu cuprinsul cărții la care se provoacă acțiunea, carte apărută la 1802 în Frankfurt sub titlul «Kurzer Bericht von der Beschaffenheit des zerstreuten zahlreichen Illirischen Nation in Kaiserliche Königliche Erblanden» și atribuită fostului ministru, baronului Bartenstein, în care carte se spune la pag. 3, că sub națiune ilirică este a se înțelege poporul sârbesc, valah și ruten, aceste trei popoare împărțite de privilegiile

date de regele Leopold la anul 1691, și stă în contradicție și cu conținutul de pe pag. 13 a opului «Slavonia», editat de Ioan Ciaplovici la 1819, după care op în scrisorile regești, mai ales în cele de sub Maria Terezia, toți credincioșii bisericii greco-orientale se numeau națiune ilirică, precum și rescriptul declaratoriu preainalt, amintit mai sus, și dat de Maria Terezia în 16 Iulie 1779, spre regularea raporturilor de drept în biserica unitară a credincioșilor de naționalitate română și sârbă, a fost adresat națiunii ilirice, iar documentul de sub A/2, în care se cuprinde reprezentațiunea făcută în numele întregii națiuni ilirice, urgencează, după cele amintite mai sus, împlinirea dorinței întregii biserici unitare greco-orientale, dar și a intereselor bisericești exclusive românești.

Dar stă în contradicție punctul acesta de vedere al acțiunilor și cu declarația oficioasă, aflătoare în opul lui Dr. Szentkláray Jenő «Száz év Dél-magyarország újabb történelméből», pagina 182 și cele următoare, înaintată la 1759 de un încrezut funcționar de stat reginei Maria Terezia, din cuprinsul cărei declarațiuni se vede, că în epoca aceea, față de națiunea maghiară, sub națiune ilirică a fost înțeleasă naționalitatea de lege greco-orientală, deci cea valahă și cea sârbescă. Dar reiese aceasta și din fragmentele de ziar ale împăratului și regelui Iosif II din acelaș op, despre călătoriile întreprinse ca moștenitor de tron prin Ungaria de sud, prezentându-se în ele, față de națiunea maghiară, totdeauna populațiunea greco-orientală sârbă și valahă, ca națiune ilirică.

Ce se atinge acum de numirea Rascianus, în opul «Magyarország népsége a Pragmatica Sanctio korában», pagina 408-409, se află date cari dovedesc, că ostășimea de graniță, instituită în contra Turcilor, a figurat sub numirea «Militia Nationalis Rasciana», dar naționalicește a fost compusă din elemente mestecate, iar valahimea a fost reprezentată în ea în număr destul de mare.

În starea aceasta a lucrurilor, numirile folosite în epoca aceasta de singuraticii factori de drept public pentru nominarea singuraticelor grupări de popor, ori instituțiuni, ca rasciani, serviani, valahi, illyri, abea pot fi considerate în organizația bisericească ca folosite cu intențiune, spre a servi aceste numiri numai unei grupări strict deosebite naționaliste dintre credincioșii de aceeași religie, prin dispozițiile respective; mai bine zis, nu se poate presupune, că prin nu-

mirile acestea, folosite de cele mai de multeori în mod variat și fără sistem, factorii respectivi de drept public ar fi voit se deee espresie acelei determinări, că numirile acestea în chestii de organizație bisericească sunt alcătuitoare de drepturi în favorul unei naționalități și despoetore de drepturi în detrimentul altei naționalități, adică, cumcă ar avea înțelesul deducerii efectului alcătuitor de drept, respective, despoetor de drept, cu atât mai vârtos, că espunerea făcută de acțiunea în replica de sub LXXI, partea V, pertractată în mod amănunțit, iar de acțiunatori admisă în răspunsul de sub XXX pag. 71, cumcă în epoca aceasta, în Croația-Slavonia numirea locuitorilor de acolo cu «Vallachus» a însemnat schismatic greco-oriental, confrontată cu cele de până aci, ne duce la conclusia, că și în țara noastră, în epoca aceasta, numirea de «rascianus», vallachus, dar mai ales Illyr, adusă în legătură cu lucruri bisericești comune ale tuturor greco-orientalilor de aceeaș religie, s'a folosit, nu pentru distingerea naționalității, ci a religiei.

Din unitatea și comunitatea mitropoliei bisericești a credincioșilor greco-orientali de naționalitate română și sârbă urmează, după natura lucrului, că și instituțiunile bisericești, chemate să servească deopotrivă scopurile bisericești ale ambelor naționalități din legăturile mitropoliei unitare și comune, pe vremea comunității și a unității încă au să fie considerate de unitare și comune.

Acțiunatori doresc să fie stabilit, dintre numeroasele mănăstiri de sub jurisdicțiunea de drept a mitropoliei unitare și comune, caracterul instituțiuni unitare și comune numai pentru cele de pe teritoriul cu populațiune română și sârbă, unde credincioșii de naționalitate română și sârbă au stat în legături comune bisericești între olaltă, unde deci există condițiile comunității de drept.

Chemarea judecătorei a fost deci aceea, ca cu privire la mănăstirile de pe teritoriul numit de acțiunatori să examineze, dacă acelea au fost instituțiuni bisericești pentru folosința comună bisericească a credincioșilor de naționalitate română și sârbă?

Misiunea de drept bisericesc a mănăstirilor, pe care acțiunatorii o stabilesc pe baza citațiilor din opul amintit al lui Nicodim Milaș, anume, că «isolați de lumea din afară, să se dedice atingerii gradului celui mai înalt al desăvârșirii religioase și morale», nu exclude peste tot, ca mănăstirile, cu menirea aceasta a lor, să nu stee și

la dispoziția credincioșilor, de naționalitate, nu numai sârbă, ci și română, după cum adecă au și trăit în mănăstiri și călugări de naționalitate română.

Dar datele din proces dovedesc și aceea, că mănăstirile în biserica greco-orientală, întocmai ca și în biserica romano-catolică, au făcut servicii și altor scopuri bisericești.

Nu formează obiect de discuție în proces faptul, că în înțelesul canoanelor bisericii greco-orientale de episcop poate fi sfințit numai unul din tagma monahală, și întrucât preot de mir este ales episcop, el trebuie să între în ordul călugăresc al vreunei mănăstiri, și trecând prin gradele călugărești, numai cu rangul de arhimandrit poate fi sfințit întru episcop.

Dar afară de aceasta, mănăstirile sunt zeloase și pe alte terene religioase și morale. Paragraful 44 din rescriptul declaratoriu, mai de multeori amintit mai sus, atinge faptul, că nu numai călugării, ci și preoții sunt în drept să spovedească, de unde urmează, că spovedania era ocupația obicinuită a călugărilor.

Paragraful 48 din acelaș rescript ordonează, că călugării, acolo unde permit împrejurările situației mănăstirii, au să se ocupe cu educația laudabilă și folositoare a tinerimii. Dispoziția aceasta conține îndrumare directă pentru preoțimea din mănăstiri, ca să stee în legături religioase-morale cu populațiunea din împrejurime.

Acțiunatori au mai spus despre mănăstirea Bezdinului, că credincioșii greco-orientali din comuna învecinată Munar, din vremi îndepărtate în biserica mănăstirii au săvârșit acte de evlavie, darea bisericească au dat-o mănăstirii, iar stola au plătit-o de regulă călugărilor, cari au săvârșit funcții preoțești.

Acțiunatorii recunosc în răspunsul de sub LXXI, pagina 213, că călugării din mănăstirea Bezdinului de fapt au săvârșit funcții preoțești la iobagi din comuna Munar, care a fost proprietatea lor, și pe pagina 218 conced, că locuitorii din Munar au plătit stola călugărilor.

Recunosc apoi acțiunatorii pe pagina 235 a răspunsului lor, că de trebuințele sufletești ale iobagilor aparținători mănăstirii Sângeorgiu s'a îngrijit preoțimea din mănăstire. Recunosc în fine pe pagina 244 a răspunsului de adevărată afirmarea acțiunatorilor, întărită cu documentul de sub D/2, că mănăstirea Mesici a administrat parohia din comuna Mesici de lângă ea, și că călugării au fost păstori sufletești ai credincioșilor greco-orientali de aci, din Mesici.

FOIȘOARA.

Librăriile și bibliotecile ca factor educativ.

De preotul Ioan Dandea.
(Urmare).

Înainte ei toți sunt asemenea frați buni. Această înțelepciune ridică pe cel mai sărac la cele mai înalte poziții sociale. Așa Lincoln, vestitul prezident al Statelor Unite, a fost sărac, a fost servitor la un domn care îi da cărți bune de cetit, și cu toate că a fost numai 8 săptămâni la școală, prin zel și străduință a ajuns la o poziție pe care mulți o rânneau (Caractere Morale, de I. Popea, pag. 41).

Tot prin educațiunea cărților s'a desăvârșit Benjamin Franklin, Stephenson, Edison etc. Înțelepciunea veacurilor păstrată cu graiul viu să uită, să confundă, să întunece și să șterge, devenind numai o icoană palidă a aceea ce ar trebui să fie în realitate. Astfel să impune ca cel mai puternic factor educativ: cărțile și produsele de presă, pe lângă experiența proprie.

Aceasta toți marii educatori ai veacurilor au trimbuțat în largul lumii. «Că nu este alta și mai de folos în toată viața omului zabavă, decât cetitul cărților», — ne spune Miron Costin. «Căci cu cetitul cărților și a scripturii cunoaștem pe ziditorul nostru Dumnezeu... din scriptură înțelegem minunate și vecinice faptele lui,

a face fericită viața și nemuritor agonisim nume. Iisus Cristos ne învață zicând: Ispitiți scripturile. Scriptura depărtate lucruri de ochii noștri ne învață. Din acele trecute vremi se pricepem cele viitoare. (Din cele trecute vremi, de V. Onițiu, pag. 107, 108).

«Cărțile sunt pentru omenire aceea ce este memoria pentru individ. Ele cuprind istoria acestei rase, descoperirile sale, înțel epciunea și experiența grămădită de secole; ele sunt oglinda minunilor și frumuseților naturii; ele ne sprijină în nenorociri; ne mângăie când suntem întristați; ne schimbă ceasurile de urât în ore de încântare; ne umplu spiritul de idei, de cugetări înțelepte și binefăcătoare, ne face să uităm orice ticăloșie. Cărțile în adevăr sunt niște profesori, cari ne instruesc fără nuiiele, fără cuvinte aspre, nici mânia, fără să ceară daruri și nici bani. Dacă te apropii, ele ne dau cheia palatelor fermecate». (Lubbock, op. cit. pag. 82, 83, 91).

Ear Petrarca laudă foarte mult cărțile punându-le peste prietenii lui vii. Ziceți că n'am prieteni; dar eu am prieteni, a căror societate e foarte plăcută: Prietenii din toate țările și din toate timpurile. Când îi chem vin; când îi întreb îmi răspund. Unii din ei îmi povestesc ce s'a întâmplat în timpurile trecute; alții ce s'a întâmplă în timpul de față. Unii mă învață să trăiesc bine; alții să mor bine, alții îmi risipesc grijile și năcazurile. Unii îmi oțelise inima în suferințe; alții mă învață să desprețuesc dorințele inimii.

Unii mă poartă de mână pe drumul științelor; alții mă povățuesc pe cărarea virtuților. Știți voi cine sunt acești prieteni ai mei? Sunt cărțile ce le cetesc». (Caractere morale, de I. Popea pag. 147 și 148).

Cu drept cuvânt a zis Horațiu, poetul latin și cu el pot zice toți adevărații scriitori, că nu vor muri de tot, căci lasă urmașilor lor toată comoara lor de idei și sentimente ca cea mai prețioasă moștenire, prin care trăesc vecinici și care le ridică monumente neperitoare, mai neperitoare și decât veacurile. Veacurile chiar prin moștenirea lăsată de acești scriitori trăiesc în amintirea urmașilor. Din comoara de idei și sentimente fiecare să poate face părtaș, dacă zăbovește la cetitul cărților bunilor scriitori vechi și prezenți. Acelora cetitul bunelor cărți le aduce și foloase practice; le dă partea cea bună, care nici când nu s'a va lua dela ei; le câștigă o comoară, care nu s'a poate fura, nici nu s'a poate rugini sau strica de molii, fiind ascunsă în sufletele lor; le câștigă învățătura îmbelșugată în roade dulci. Le regulează munca și activitatea; e arată scopul vieții și menirea omului pe acest pământ. Cel bun să face mai bun; cel învățat mai învățat; cel slab să întărește; cel bolnav se vindecă; cel rău să face bun, cel neînfrănat se face înfrănat; lucrătorul să face lucrător mai bun, lucrând cu dreptate și cu atragere de inimă ca înaintea lui Dumnezeu; stăpânul să face mai drept și mai grijnic de lucrătorul său. Prin strădalnica cetire a bunelor cărți să în-

dulcesc raporturile dintre oameni; să înfrânează egoizmul și să desvoaltă dragostea creștină, care face toate pentru toți, aduce armonie între clasele sociale, confesiuni, națiuni, prin delăturarea prejudecăților care le-au despărțit și învrăjbit.

Dar nu ori ce cetit și din orice carte poate face aceste minuni, ci numai cetitul cărților așa numite «clasice», adică foarte bune, cari cuprind în sine adevărul, binele și frumosul în deplina lor armonie, un cetit, care e făcut cu înțelegere, judecată și cugetare asupra celor cetite.

O minunată carte de învățătură despre modul cum avem să cetim e «Educația Voinței» de Payot. Des citatul Lubbock scrie: «Spre a scoate din cărțile noastre, nu zic numai cel mai mult bine, dar numai cea mai mare plăcere, trebuie să le cetim spre a ne instrui mai mult decât spre a putea petrece.

Dacă e de mare însemnătate modul cum cetim, nu de mai mică e și alegerea cărților ce cetim, care e asemenea alegerii prietenilor. Suntem tot atât de răspunzători de aceea ce cetim cât și de cele ce facem. Unele cărți nu sunt bune de nimic; de le cetesti, îți pierzi vremea. Ba unele sunt așa de periculoase, încât nu le poți ceti fără a te murdări».

Carlyle scrie: Atâtea stiluri și cărți frumoase cu nimic în ele; un om care scrie astfel, este un rău făcător pe lume! Pe acestia trebuie să-i ocolești! (Cultul Eroilor; Eroul ca om de literă, pag. 246). «Sunt împrejurări, în care e bine să știm

Cu privire la mănăstirile din Baziaș, Voilovița și Zlatița, fiindcă și mănăstirile acestea s'au aflat lângă comune împopulate, în urma organizării unitare a bisericii și în urma obiceiurilor ei, e de presupus, că și călugării acestor mănăstiri au îngrijit de trebuințele sufletești ale credincioșilor din comunele apropiate, precum poate fi stabilit lucrul acesta referitor la mănăstirile din Voilovița și Zlatița și pe baza fasonării martorilor, apreciată mai la vale.

E de examinat acum chestia, că mănăstirile din acțiune și-au împlinit misiunea accentuată deopotrivă în interesul ambelor naționalități de legea greco-orientală, ori numai în al unei grupări, naționalicește deosebite, în al credincioșilor sârbi, cu totala excludere a Românilor?

Fiindcă episcopii greco-orientali au fost în epoca mitropoliei unitare și comune capi bisericești (arhieriei) ai ambelor naționalități, ai Românilor ca și ai Sârbilor, mănăstirile, ca instituțiuni pentru sfințirea de episcopi, au făcut servicii totalității credincioșilor greco-orientali din aceeași organizație bisericească.

Dar din documentul alăturat de acționatori la răspuns, sub V/1, iese dovedit și faptul, că la 1773 deja, atât în comuna Munar, cât și în comunele Sângeorgiu-mănăstire și Mesici, limba domnitoare a fost cea română. De aci apoi se poate concluda, că locuitorii acestor comune, nu numai în anul acesta, ci și mai înainte, au fost în mare parte de naționalitate română. Cumcă și după 1773 populațiunea română a comunelor acestora a fost însemnată, arată datele recensământului. Iar în jurul mănăstirilor Baziaș, Voilovița și Zlatița, încă a existat populațiune română, înainte de a se ordona despărțirea hierarhică bisericească dela 1864, după datele neatacate din proces, dar și după fasiunile martorilor, cari vor fi apreciate mai la vale.

Activitatea de păstori sufletești, dezvoltată de călugării mănăstirilor din acțiune, este a se considera deci în mod neîndoios de îndeplinită și în favorul credincioșilor naționalității române, și ea nu poate fi restrânsă la o grupare naționalicește deosebită a credincioșilor.

Nu e de importanță deosebită, că funcțiunile bisericești în ce limbă s'au săvârșit, pentru că din faptul, că limba serviciului bisericesc nu concordează totdeauna cu limba maternă a credincioșilor, cari îl reclamă, nu urmează, că serviciul nu s'a săvârșit în scopul și spre fericirea sufletească a respectivilor credincioși. (Va urma).

Crisă în partidul independist. Contele Károlyi Mihály, presidentul partidului independist maghiar, a eșit din partid, a demisionat din postul de president al partidului, și cu alți câțiva deputați independiști, după unii 12, după alții 28, va forma un nou partid independist. Cealalți deputați independiști rămân sub conducerea și șefia contelui Apponyi. Motivul neînțelegerii e acela, că contele Apponyi și majoritatea partidului ar fi pentru o politică moderată și conciliantă față de guvern, în aceste zile grele, iar contele Károlyi cu ai sei pentru libertatea acțiunii față de guvern și în politica esternă a monarhiei. Măne, Marți, partidul independist ține conferință pentru a aplană conflictul, a delătura criza, dacă se va putea.

Războiul.

În Bucovina trupele noastre au împins îndărăt pe Ruși, în valea Moldavei. La Buczác atacurile rusești, întreprinse cu multă vehemență, au fost respinse. La Luck dușmanul a fost de nou silit să se retragă. La Baranovici Rușii au atacat cu puteri foarte numeroase, dar toate atacurile lor au fost respinse. S'au distins de nou regimentele din Ardeal, cari din poziții ruinate de tot de focul artileriei dușmane au respins pe Ruși cu multă bravură. N'au dat rezultat nici atacurile rusești îndreptate în contra armatelor germane, comandate de Hindenburg și de Prințul Leopold de Bavia, pentru că și acestea au fost toate respinse, cu pierderi mari pentru Ruși.

La frontul italian a fost foc de artilerie pe toate locurile și atacuri, continuate și noaptea, dar toate au fost respinse cu pierderi pentru dușman. La frontul dela apus, la râul Somme, atacurile repetite engleze și franceze au fost respinse în mod bravuros de trupele germane. Atât Englezii, cât și Francezii, au avut pierderi enorme. Dușmanii au jertfit aci multe vieți, fără a fi putut cuceri fie și numai o palmă de loc. În Balcani au fost lupte de artilerie între Vardar și lacul Doiran. Din Constantinopol încă vin știri bune, despre succese pe cari le-au avut trupele turcești în luptele cu Rușii, bătuți în mai multe rânduri și locuri.

Telegramele primite astăzi ne mai spun următoarele:

În Bucovina trupele noastre, în frunte cu regimentul galițian numărul 13, au trecut la Breaza peste râul Moldova, urmărind pe Ruși. În Volhinia atacurile rusești au fost respinse, iar la Baranovici înecate în focul tru-

pelor noastre. Și pe celelalte locuri atacurile rusești au fost respinse.

La frontul italian a fost foc viu de artilerie, mai ales pe la Gorița și Ranziano. N'a fost cruțat nici spitalul nostru de câmp. La frontul dela apus Englezii și Francezii au continuat cu atacurile la râul Somme și pe alte locuri. Li-a succes se între în satul Hardecourt, pe celelalte locuri însă focul puternic al artileriei germane li-a împedat înaintarea.

Doi oameni însemnați.

— Părerile unui diplomat. —

Pe temeiul unor comunicări, făcute de un diplomat bine informat din Atena, ziarul *N. Rott. Courant* din Iunie 1916 publică următoarea corespondență, primită dela Salonici:

Regele Constantin al Greciei este om bun, simpatic, care totdeauna lucrează după cea mai bună a sa convingere. Ține cu tărie la ceea ce a hotărât odată și are sentimente poate mai monarhice, decât s'ar potrive cu constituția grecească.

Dar și Venizelos e vrednic de mare cinste: este un înțelept bărbat de stat, e deplin onorabil ca om și politician, are putere de muncă și energie colosală, iubește idealismul și elenismul în sinceritate.

Și regele, și Venizelos sunt personaje mult iubite de popor, regele Greciei n'ar putea exista pentru o lungă durată fără Venizelos, dar nici Venizelos fără de regele Constantin.

O unificare a părerilor acestor doi oameni este, cu toate acestea, exclusă. În considerare că regele nu poate să domnească în mod autocratic, va trebui să se plece părerilor lui Venizelos, firește numai în cazul când Venizelos nu și-ar compromite popularitatea prin cutare faptă nesocotită, bună oară dacă ar merge prea departe în sentimentele sale antidinastice sau dacă interesele țării le-ar subordona intereselor împătritei înțelegeri. Puterea lui se bazează pe panelenism.

Partidul regelui se compune în mare parte din rămășițele vechiului regim răsturnat de Venizelos. Aceste rămășițe se grupează în jurul tronului și sunt «mai papă decât papa»: pretind că Venizelos și liberalii săi au de scop revoluție și detronare.

Regele și partidul său judecă așa: Întrăurirea austro-ungară în Balcani are să fie predominantă, ori și cum s'ar termina războiul. Grecia nu se poate feri de supremația aceasta, ea trebuie luată în seamă de pe acum. Primul război balcanic a fost o în-

cerare zadarnică d'a libera țara grecească de asemenea tutelă; al doilea război balcanic, precum și cel de astăzi, au confirmat earăș acelaș lucru. Franța și Anglia, în urma situației lor geografice, nu sunt în stare să împedice influența austro-ungară, nici să nimicească puterea statelor centrale. Grecia prin urmare trebuie să-și asigure un loc între țările, care atârnă dela puterile acestea; chemarea Greciei este colonizare economică, și nu cucerire politică. Prin neutralitate poate dobândi Albania sudică: un câștig mai prețios, decât iluziile vagi, asupra Marii mediterane, nutrite de Venizelos. Puterile centrale vor asigura pentru Grecia importul mijloacelor necesare de trai, astfel Grecia va scăpa pe mări și de englezescul despotism.

Venizelos și aderentii săi susțin opinii cu totul opuse. Ei consideră biruința puterilor centrale cu totul exclusă; ei cred, că renașterea Greciei are să se facă numai cu ajutorul Angliei și al Franței; și că întreaga cultură grecească modernă este o fiică a țării franțuzești. Grecia este pentru dânșii mai mult un stat al Mării mediterane, decât al Balcanilor, un stat, ale cărui interese vitale sunt amenințate mereu de Turcia și de Bulgaria. Ei consideră de cea mai mare greșală politică faptul, că Grecia a stat cu mâinile în sân și nu s'a mișcat atunci, când Sârbia a fost nimicită.

(Redacția ziarului olandez face, la acest pasaj, următoarea observare: Venizeliștii uită, că primul refus, de a sări cu armata grecească în ajutorul Sârbiei, a venit tocmai dela guvernul lui Venizelos. Lucrul s'a desbătut mai târziu pe larg în camera Greciei).

Prezența trupelor antantei în Macedonia este, după dânșii, o binecuvântare pentru țară, căci la din contră, Grecia ar fi pierdut poate provinciile cucerite în războiul balcanic. Venizeliștii condamnă neutralitatea: prin astfel de politică se ruinează țara. De aceea își țin de datorie, să îndemne poporul, să-și afirme voința înaintea guvernului și a tronului prin mijloace legale, sau, dacă nu se poate pe calea aceasta, și prin mijloace ilegale.

Din parlament.

Marti, Mercuri și Joi a ținut ședința dieta ungară, înainte și după amiază, votând legea despre adaosul de scumpete pe seama funcționarilor de stat, și legea de dare asupra câștigului de război. Ședința proximală se ține mâne, Marți. La ordinea zilei sunt puse celelalte proiecte de dare. De astădată au fost și scene turbulente în dietă. Ucii din opoziție au făcut imputări guvernului, pentru că s'a opus la timpul său urcării lefurilor ofțerilor, iar ministrul de finanțe

pericolele și ispitele vieții, dar ceea ce te familiarizează cu răul e rău. Dar sunt cărți, — din fericire sunt multe, — pe cari nu s'a poate să le cetești fără să te simți mai bun. Cele mai frumoase cărți ne ridică până în regiuni de cugetare neinteresată... Nu s'a poate să cetești un ceas o carte interesantă și bună, fără să fi mai fericit și bun; o carte bună este sângele prețios și vital al unui spirit ales, înbălzămat și făcut într'adins, pentru o viață care va depăși viața» (Lubbock op. cit. pag. 92 și 93).

Tot ce am zis despre cărți, s'a potrivește foarte bine și despre produsele de presă: ziare și reviste, a caror izvor e înțelepciunea veacurilor, întemeiată pe adevăr, bine și frumos, în deplina lor armonie. Numai cărțile și produsele de presă ce slujesc adevărului, binelui și frumosului în deplina lor desăvârșire și armonie, sunt vrednice de cetit și avem datorința de a le ceti. Tot ce e contrar pe față sau pe ascuns acestor puteri educative, trebuie să fie delăturat, ocolit; trebuie să fie aruncat, în loc ca să fie cetit. Dar cu aceasta nu s'a făcut tot ce s'a poate face. Nu trebuie lăsat, ca cetitorul să facă alegerea aceasta a cărților și produselor de presă, ca el să cetească ce-i bun și să delătura ce-i rău, căci de multe ori nu o poate face aceasta din nepricepere, din neștiință, iar dealteori e fermecat de arta, cu care sunt scrise, de pompoasa haină artistică și științifică cu care sunt îmbrăcate unele cărți și produse de presă, a căror fond însă e plin

de otrăvă sufletească. E știut apoi, că de multeori omul alege mai iute ce e rău decât ce e bine, mai ales dacă măgulește unele aplecări, poftă, dorințe ale omului, ear binele caută să le pună frâu.

Trebuie făcută o astfel de întocmire, încât cetitorul abia să poată afla vreo carte rea, vreun ziar sau revistă nefolositoare, ear cărțile cele bune, produsele de presă folositoare să formeze în jurul cetitorului o puternică atmosferă morală.

Acest lucru s'a poate face prin împedarea scrierii, tipării și răspândirii cărților și produselor de presă rele și nefolositoare, și prin scrierea, tipărirea și desăvârșirea modului de răspândire a cărților și produselor de presă bune și folositoare. De a nu scrie cărți și produse de presă rele și nefolositoare, e greu, sau aproape imposibil de împedat. Fiecare scrie ce voește și cum voește. E mai ușor a împedea însă tipărirea și răspândirea lor. Și aceasta o au ca datorință sfântă instituțiile culturale educative, cari au ca scop și menire educațiunea națiunii prin adevărul, binele și frumosul desăvârșit și pe deplin în armonie.

Nici nu-i ceva ne mai auzit și ne mai văzut aceasta împedare a răspândirii otrăvii sufletești, a germenilor boalelor sufletești și de multe ori și a celor trupești. Vedem bună oară, că s'a iau măsuri sanitare severe contra lățirii germenilor boalelor lipicioase, chiar din partea administrației statului, fără a se privi acest amestec al administrației statului ca o restrân-

gere a libertăților cetățenești. Vedem, că contra literaturii pornografice s'a iau în multe state măsuri polițienești, fără a se privi ca o restrângere a libertăților literare.

De ce s'a nu poată atunci lua oarecari măsuri și instituțiile culturale educative contra răspândirii ideilor anarhice intelectuale și morale, a sentimentelor perverse și pervertite, cari sunt aluatul boalelor morale lipicioase și cari aduc numai ruină trupească și sufletească? De ce s'a fie lăsate aceste idei și sentimente otrăvicioase a se răspândi în libertate, constatat fiind, că ele subminează direct și indirect bazele societății: familia, biserica, statul și instituțiile culturale și sociale?

Oii ce ideie, sentiment, ce nu conține pe deantregul adevărul, binele și frumosul în deplina lor armonie, e falză; e anarhică, dacă intenționat s'a depărtează de adevăr, bine și frumos, și s'a pune conștient sau chiar în inconștient în slujba răului. Cine nu-i cu adevărul, binele și frumosul deplin armonizate, e contra lor pe față sau pe ascuns, conștient, sau inconștient.

Ideile anarhice, sentimentele perverse știind că desvâlitate ușor le cunosc oamenii și plini de teamă de urmările lor fug de ele, se îmbracă în vestminte pompoase și strălucite, își dau numele de științifice și artistice, pe când în fond conțin eroarea intenționată, falzitatea, minciuna, cari duc conștient sau inconștient la anarhie și imoralitate prin urmările lor.

Cărțile și produsele de presă, cari conțin în fondul lor idei greșite, erori, fal-

zități, sentimente pervertite și perverse sunt cu atât mai primejdioase, cu cât sunt îmbrăcate aceste idei și sentimente în vestminte mai pompoase, cu cât își dau aere mai sumețe de a fi științifice și artistice, deoarece sunt mai înșălătoare și amăgitoare pentru publicul neobicinuit a afla eroarea.

Că ce primejdioase sunt cărțile și produsele de presă rele, cu idei greșite false, anarhice și pline de sentimente perverse și pervertite, ne dă o dovadă clară revoluția cea mare franceză pregătită de scrierile enciclopediștilor materialisti, dar mai ales de scrierile politice ale lui Rousseau. «În rezumat, cele două frumoase scrieri politice ale lui Rousseau sunt formate din o țesătură de erori biologice grosolane, — penibil disimulate de un stil admirabil. Seduși de aceste utopii, oamenii au încercat să aplice în practică aceste doctrine, cari nu pot de cât să ațâțe urile sociale. Rezultatul a fost deslănțuirea patimilor omenești cele mai teribile, adevăc abominația cunoscută sub numele de *Revoluția franceză*... marea *Revoluție franceză*, care consistă în deslănțuirea ne bună a patimilor de proprietate și de dominație exaltate până la un grad suprem de doctrinele lui Rousseau» (Fiziologia filozofică de Dr. N. C. Paulescu, pag. 158 și 198). (Va urma).

Teleszky a făcut imputare opoziției pentru că a împiedecat votarea la timp a legilor militare. Opoziția a protestat cu energie în contra acestei imputări, pe care a condamnat-o apoi contele Andrassy Gyula, iar ministrul de finanțe și-a explicat cuvintele. În ședința de Mercuri d. a. au fost și interpelări. Deputatul Abraham a interpelat în chestia censurii, care se amestecă și în chestia de ordin politic intern, iar contele Andrassy a interpelat în chestia necesității de a fi informată la timp și opoziția despre situația în politica externă și a necesității, de a-și putea comunica Coroanei șefii opoziției păreri, înainte de a se aduce hotărâri însemnate. Guvernul se esopereze deci ca M. Sa să primească din când în când în audiență pe șefii opoziției. La prima interpelare a răspuns ministrul de justiție, că se va îngriji de o aplicare mai loială a cenzurii, la a doua a răspuns ministrul prezident, contele Tisza, că va căuta să informeze la timp despre toate lucrurile pe șefii opoziției, cu cari și până acuma a stat în contact și va căuta să-i pună în contact și cu Coroana. Contele Andrassy a luat la cunoștință răspunsul, aprobat de întreaga casă.

Dela sate.

— *Inmormântarea preotului Octavian Bude, din Pișchinț, tractul Orăștiei.* —

Sămbătă, în 1. Iulie n. la 1 oră p. m. a fost înmormântat vrednicul preot Octavian Bude, mort în etate de 35 ani, după un serviciu pastoral scurt de 11 ani, dar destul de laborios între împrejurările date.

A fost condus dela locuința proprie, cu ceremonialul cuvenit, sub conducerea protopresbiterului Vasile Domșa, însoțit de 12 preoți până la biserică, unde s'a săvârșit prohodul.

Împrejurul sieriului său erau: îndure-rata lui soție, Mărioara Bude născ. Maxim, cu fiul lor Violet de 9 ani și o fiică Mărioara de 4 ani; tatăl său Bartolomei Bude, inv. dir. din Zărnești; sîm. doamnă Ioana Max'm, ca maică soacră din Avrig, — mulți preoți, învățători, notari com. și alți inteligenți din comunele învecinate, cu popcenii din Pișchinț și din jur.

Reposatul preot Octavian Bude era cunoscut și stimat, ca unul dintre cei mai inteligenți și harnici preoți, de seama lui. În urma activității sale a ramas comuna din Pișchinț o biserică în valoare de 30.000 cor., un teritor de hotar ce împrejmuita comuna în estensiune de 200 jughăre catastrale cumpărat din mîna streină, prin stăruința lui, în valoare de 80.000 cor. pe seama comunei politice curat românești; în fine o casă proprie, zidită pe speșele sale, în lipsă de altă casă, sau casă parochială. Toate acestea lipseau la venirea sa în parhia aceasta, iar acum la mutarea sa prea timpurie la cele vecinice ele vestes răsător hărnicia și inteligența unui paroh răposat în vîrsta cea mai frumoasă bărbătească.

O boală seacă, provenită din răceală l-a repus, fără de a-i mai putea ajuta ceva știința medicală. A murit tocmai atunci, când își pusese baze solide la o stare economică de progres și de model înaintea parohienilor săi.

Răposatul știa manua bine și condeul, se interesa de toate sfacerile publice, iar la conferențele și convenirile preoțești se distingea între toți preoții prin modul de argumentare clară și inteligență superioară.

A scris și în revista „Bunul econom” din anii 1907—1908 articole valoroase, din economie pentru țărani și pentru cultura lor socială, combatînd demagogia mercantilă pe terenul acesta.

Meritele acestea i le-a scos la iveală protopresbiterul tractului de asupra gropii prin cuvinte elogioase, cum și par. R. Aibu din Vineș, după ce la biserică îi făcuse panegiric și terteciunile festul său coleg conșcolar Iosif Dumitru din Beriu, eară acasă la pomenire vrednicul preot C. Oancea din Cioars, Ioan Botean din Binținț și V. Necșa din Martinești.

Atât serviciul divin, cât și cuvântările ținute la înmormântarea aceasta au mîngăiat pe membrii familiei jalnice, iar asupra preoților prezenți în număr atât de frumos, cât și asupra onorațiilor, au lăsat o bună amintire, pentru calitățile superioare sufletești, cu care s'a distins în viață adormitul în Domnul.

Dumnezeu să-l odihnească în ceata dreptilor și să-i facă parte de fericirea vecinică.

Un prietin.

NOUTAȚI.

Din cauza sfintei sărbători „Petru și Pavel” numărul proximo al ziarului nostru apare Vineri, la orele obicinuite.

Decorat. Domnul Traian Petrișor, preot militar în rezervă, împărțit de serviciu la regimentul de infanterie numărul 64, a fost distins din partea Maiestății Sale cu: „Crucea pentru merite preoțești” Să o poarte să-nător.

Luptătorii noștri. Publicațiunea sub titlul *Unsere Krieger (Luptătorii noștri)* este o revistă de propagandă redigată de biroul de presă al ministrului de război ces. reg., și conține icone din război. Ilustrațiunile publicate în această revistă (ajunsă la Nr. 25) se fac sub îngrijirea comandantilor de pe toate fronturile, de către fotografi de război anume, și de acolo se trimet biroul de presă. Acestuia îi se mai trimet numeroase fotografii și de către fotografi-amatori dela front și de aiurea. Din miile de ilustrații se aleg cele mai bune pentru scopul indicat. Revista este scrisă în 8 limbi, între care și românește, și apare în editura L. W. Seidel & fu. Viena I. Graben, precum și în Budapesta la J. Benkő Str. Dorotea Nr. 2. Apare tot la 14 zile și costă un exemplar 20 fileri. Numerele apărute până acum din Războiul ilustrat se procura dela firmele numite, sau toate la olaltă, sau singuratic numere. Revanzătorii primesc rabatul cuvenit.

Prinz sublocotenent. Prințul Wilhelm, băiatul cel mai mare al principelui moștenitor german, implinind vârsta de 10 ani, este numit sublocotenent în regimentul de gardă Nr. 1.

Pentru orfanii eroilor noștri. Domnul Marian Russu, sergent-major în regimentul de infanterie 50. a colectat dela soldații din spital suma de 271 cor. 12 fileri, pe seama fondului orfelinatului din Sibiu, în care scop au contribuit apoi și domnii ofițeri activi și bolnavi din spital cu suma de 118 coroane, astfel că cu posta de ieri au sosit la casa arhidiecezană 389 cor. 12 fileri pe seama fondului orfelinatului, bani colectați și trimiși din inițiativa sergentului-major Marian Russu dela regimentul 50 de infanterie.

Seceriș. Dela Turda se anunță, că secerișul grăului și al secarei în Campia Ardealului s'a început sântămăna trecută. Resultatul promite a fi destul de bun. Cu excepția locurilor, unde a căzut grindina, se așteaptă un seceriș mijlociu.

Mort pentru țară. George Căltium, sublocotenent de conturi ces. și reg. în retr. la diviziunea de artilerie grea Nr. 6, a răposat în Caransebeș după lungi și grele suferințe Sămbătă în 1 Iulie n. 1916 la 2 ore d. a. în al 39-lea an al vieții și după serviciu militar activ de 17 ani, din care 6 $\frac{1}{2}$ luni pe câmpul de luptă. Rămășițele pământești ale defunctului s'au depus spre vecinică odihnă în cimitirul ort. român din Caransebeș Luni în 3 Iulie n. 1916 la 4 ore d. a. Fie-i țărana ușoară!

† Ioan Șerb, paroh gr. ort. român în Poiana, a încetat din viață Sămbătă, în 25 Iunie v. c. în etate de 83 de ani, după un serviciu de 60 de ani. Inmormântarea va avea loc astăzi, Luni, în 27 Iunie v. c. (10 Iulie n.) la 10 ore s. m. în cimitirul din Poiana. Fie-i țărana ușoară și memoria binecuvântată!

Hymen. Valeriu I. Hurdu, absolvent de teologie, student la drepturi, din Sibiu, și d-șoara Aurelia Petcu din Bazos, își vor celebra cununia în 29 Iunie 1916 st. v. la orele 6 d. a., în biserică gr.-ort. română din Bazos.

Indreptare. Colecta parchiei Herșeni (tractul Făgăraș) la fondul orfelinatului, publicată în numărul 48 al ziarului nostru, a fost încheată cu suma de 255 coroane, iar nu cu 225 coroane, cum s'a tipărit. Indreptăm greșala.

Exclus. Din Paris se vesteste, că Societatea zoologică franceză a hotărât cu vot unanim excluderea din șirul membrilor săi a regelui bulgar Ferdinand.

Văduve și orfani. S'a comunicat casei de jos engleze, că la începutul lunii lui August numărul văduvelor engleze, după ostașii căzuți în război, are să fie 60.000, ear al orfanilor de 150.000. Cifrele acestea poate vor mai stămpăra pofta de război și în Anglia.

† Romul Gabor, absolvent al liceului din Blaj, după un morb greu și îndelungat, împărțit fiind cu sfintele taine, a decedat în etate de 19 ani, Sămbătă, în 18 Iunie v. la orele 11 din noapte, lăsând în adăncă jale pe bunicul său, Petru Perian, preot ort. român în Treștia, care l-a dat la învățătură pe speșele sale, la gimnaziul din Brad și Blaj. A fost înmormântat în prezenta unui public numărös, prin preoții: George Drăgan din Băița, Nicolae Perian și Tovie Perian din Săliște, Luni, în 20 Iunie v. la orele 4 d. a. în cimitirul bisericii gr.-ort. din Treștia. Părintele Drăgan a rostit și o cuvântare corespunzătoare tristului act. Fie-i răposatului țărana ușoară și memoria binecuvântată!

Soldații ruși și țărănimea bucovineană. De când trupele rusești au năvălit în Bucovina de sud, se sporesc tot mai mult cazurile de brutalități, săvârșite de soldații țarului asupra pacincilor țărani ai Bucovinei. Rușii, cu prilejul ultimei lor invazii, s'au dovedit și mai barbari, decât în năvălirile lor precedente. Cavaleria rusească de astădată a călcat fără cruțare pământurile sămănate ale țărănilor. Pe teritoriul dintre Prut și Suceava soldații au dat foc, fără motiv, la numeroase locuințe țărănești; pe oameni i au țărât nu se știe unde. Vitele și orice animale de casă au fost duse fără excepție; copiii și femeile, cari se rugau să fie cruțate, au avut parte de cele mai neomenoase torture și bătăi. În Câmpulung, Valea Putnei, Vama, Gurahumorului și în alte localități s'a jăfuit și s'a maltratat sistematic. Cățiva țărani, mai multe femei și copii au fost împușcați de vitejii ostași ai lui Nicolae II. Firește, toți maltratații și uciiși sânt români, țărani bucovineni. Rusofiliile din regatul român vor binevoi a manifesta și acum simpatii muscălești, celebrând isprăvile din Bucovina ale cazacilor și ale cerchezilor?..

Dela ziua florilor. Magistratul Sibiului ne comunică: Resultatul colectei pentru societatea *Crucea Roșie* — în 29 Iunie a. c. — este 2241 coroane și 77 fileri, care suma s'a trimis la centrala societății în Budapesta.

După 50 de ani. Se comunică din Berlin: Implinindu-se în 3 Iulie a. c. 50 de ani dela bătălia întâmplată la *Königsgratz*, mormintele soldaților prusieni și austro-ungari au fost împodobite cu cununi de stejjar ornate cu panglici în culori germane și austro-ungare. Direcția parcurilor Berlinului a trimis asemenea bogate flori pentru decorarea mormintelor soldaților căzuți în lupta dela *Königsgratz*.

Pentru „Crucea Roșie”. Domnul căpitan Max. Mangesius a transpus jumătate din venitul curat al celor două reprezentațiuni date în teatrul orășenesc din loc, la 1 și 2 Iulie n. adecă 456 cor. 46 fileri, filialei din Sibiu a „Crucei Roșii”, pentru care act de danie îi aduce mulțumiri cordiale: *Comitetul*.

Negrii în frunte. Ziare berlineze află, că pe frontul francez dela Somme s'au ivit numeroase trupe, alcătuite exclusiv din regimente de negri, concentrate din alte locuri din partea comandurii franceze. Negrii se găseșc în primele linii de foc și sufer, ca totdeauna, pierderile cele mai grozave.

Post de cantor vacant. Se caută pentru biserică rom. gr. ort. din Mărișel un cantor, care să aibă voce bună și să se priceapă în ale tipicului. Salar fix 40 cor. pe lună, și taxele dela d-ferilele funcțiuni, cari încă se urcă la suma de 20—30 cor. lunar. Cei ce doresc a reflecta la acest post cantoral, să se adreseze subscrisului: Mărișel (Havasnygyfalu) v. p. Rck tó. Kolozs m. Teodor Toader, preot gr.-ort. rom.

Pentru ziua numelui. Domnul c. și r. colonel Paul Muntean, răscumpărând feliicitările cu prilejul onomastice sale, a binevoit a dărui suma de 10 cor. la „Fondul Mitropolitului Ioan Meșianu, pentru premiile expozițiilor din industria profesională”, întemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu”. Pentru prinos, dorind generosului donator încă mulți fericți ani, exprimă sincere mulțumite: Victor Tordășianu, prezidentul Reuniunii.

Rechiziția obiectelor de metal. Ordonața guvernului, privitoare la rechiziția obiectelor de metal ale partienarilor, produce nu puțin grijă în mijlocul familiilor. În magazinele negustorilor de fier se găseșc încă în mare cantitate vase și alte articole de menaj, care au să înlocuească obiectele supuse rechiziționării. Publicul va face lucru cuminte, dacă se va îngriji de timpuriu să-și procure articolele nouă necesare în locul celor de aramă, nikel și plumb, menite să fie rechiziționate în zilele acestea.

O centrală pentru ceapă și usturoi. Din Viena se anunță, că guvernatorul Austriei de jos a adresat o rugare ministrului de agricultură urgar, ca pentru noua recoltă de ceapă și usturoi să crezeze o secție pentru a pune pedecă de la început speculei cu aceste legume. E probabil că autoritățile ungare vor crea o centrală pentru vânzarea cepei și usturoiului.

Daruri și mulțumită. Dl căpitan Maximilian Mangesius a dăruiat jumătate din venitul conferențelor ținute în teatrul sibian, în sumă de 456 cor. 46 fil., pentru invalidizii din război ai Sibului; reuniunile întrunite ale femeilor au dăruiat sumele adunate în cutiile cofetăriilor Fentz și Statin precum și 1%, cedat din încassarile magazinului de mărfuri G.überberger, în favoarea familiilor celor înrolați; W. și Ph. Feiri, în amintirea nepotului lor Fritz Obermayer, mort cu moarte eroică, au contribuit 10 coroane pentru invalidizii războiului; dna Aurel Actalean a dăruiat 5 coroane pentru soldații răniți. Administrația casei săracilor dela magistratul sibian aduce mulțumiri pentru toate aceste dăruii.

Neincrezători. Este cunoscut, că orașul și portul francez Calais se află, dela începutul războiului, în mâni engzești. Noii stăpâni, cari și-au însușit întreaga administrație a orașului, au înlocuit bateriile vechi din Calais cu tunuri engleze moderne și au întărit cetatea și mai bine din spre mare. Această „cucerire” a pritenilor a deșteptat în sfârșit neincrederea francezilor, cari au adresat guvernului o interpelare în cameră. Guvernul francez s'a grăbit să întrebe ministerul de externe englez, că oare ce fel de scopuri urmărește în teritoriile ocupate din Franța, și că Anglia își va retrage după război trupele de acolo, sau nu? Guvernul Angliei a scotit, că este lucrul cel mai diplomatic, să nu facă declarațiuni deplin lămurite cu privire la evacuarea dela Calais. Cercurile politice franceze și opinia publică din țară sânt acum și mai nemulțumite cu atitudinea în doi peri a primejdișilor prieteni.

Cărți și reviste.

Pagini Literare. A apărut Nr. 8 cu următorul cuprins: Idei despre cultură, de Verax. Pastel, de Mihail Gașpar. Sfarșitul, schiță de Liviu Marian. În fuga trenului, poezie de Pablo Carda. Sonet, de V. Stoicanean. Prisonierii, schiță de Tomita Ciprian. De profundis, poezie de O. Hulea. Domnul Moldovanu*, amintiri de Horia Petra Petrescu. Cronică. Însemnări. Ilustrații. — Abonamentul 10 cor. pe $\frac{1}{2}$ an, 20 cor. pe un an. Administrația: Arad, str. Zrinyi Nr. 1/A.

Dar generos la timp venit.

Ilustrul prezident al partidului național român, Domnul George Popp de Băsești, ni-a făcut și plăcuta și neașteptata surprindere cu darul considerabil de 300 cor., care „să se folosească în scopurile și lipsurile bravei Reuniuni a meseriașilor români din Sibiu”.

Cum scopurile urmărite de noi sânt multe și cum lipsurile de astăzi se vor resimți mai puternic după încheierea înfricoșatului război, care a rărit și până acum și va rări tot mai mult șirurile meseriașilor, ale acestor bravi conlucrători la ajungerea scopurilor înscrise pe stindardul nostru, am crezut, că obținem, nu numai constimentul obștei noastre, ci mai ales al generosului nostru donator, dacă destinăm darul generos, — nu tocmai obicinuit la așezămintele noastre cu meuire de a spori și a întări clasa noastră de mijloc, — pentru ajutoarea cu bani de drum și cu primele albituri, sărbătorim și încălziminte mai convenabile pe acei băcți săraci ai neamului românesc, cari doresc să se așeze acum la meserii, și cu chemarea să țină cu timpul, măcar și numai în parte, locul celor dispăruți dintre meseriașii noștri.

Ajutoarele din suma dăruiată de Ilustrul domn George Popp de Băsești și din alte eventuale sume, ce ni s'ar mai dărui și de alții, în scopul înlesnirii celor lipsiți de a să putea aplica acum la meserii, s'a vor da sub numirea „Din darul generosului George Popp de Băsești”.

Ilustrului donator i exprim, în numele Reuniunii cum și în acelor ce vor fi ajutoarați, cele mai sincere și adănc simțite mulțumite.

Sibiu, 7 Iulie n. 1916.

Pentru comitetul „Reuniunii sodalilor românilor din Sibiu”.

Victor Tordășianu
prezident.

Condițiuni de primire

în școala civilă de fete a Asociațiunii și în internatul aceleia.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc eleve:

a) care arată prin extras din matricula botezătorilor ori dela forul civil, că au implinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare).

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve, care dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școala de asemenea categorie.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V ori VI dela școala elementară populară, se pot primi eleve în oricare clasă a școlii civile, ce corăspunde vârstei elevei, numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministerului regesc-ungar de culte și instrucțiune publică, dno 11 August 1887, Nr. 29.000. Examenul de primire e scutit de taxă.

Elevele, care se înscriu întâi dată la școala noastră, au să aducă atestat școlar, extras din matricula botezătorilor ori dela forul civil, și certificat de revaccinare.

În cursul complementar (supletor), organizat și pentru trebuințele școlii de menaj și împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii în sensul §-lui 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve care au absolvat patru clase civile (secundare). Se primesc și eleve care au absolvat numai două clase civile, ori numai școala populară, dacă au trecut de 15 ani.

Inscrierile pentru anul școlar 1916/1917 se pot face din 1-6 Septembrie 1916 stil nou.

Examenle de corigență se țin în 2 Septembrie 1916 st. n. la 8 ore a. m. cu elevele, care s'au anunțat la direcțiune.

În 4 Septembrie 1916 st. n. la 8 ore a. m. se țin examenle de primire, iar în 6 Septembrie se încep prelegerile regulate.

Elevele plătesc următoarele taxe:

Taxa de înscriere (odată pentru totdeauna) 4 cor.

Taxa fondului de pensiuie 8 cor.

Didactru (anual) 50 cor.

Taxa de întreținere în internat (anual) 750 cor.

Taxa pentru pian, 2 ore pe săptămână (afară de orele de exercițiu), pentru o elevă singură: 16 cor. pe lună; pentru două eleve împreună: 8 cor. pe lună de elevă. (Notele pentru pian: exerciții, etude, sonatine, piese etc., după care au urmat instrucțiunea în anul din urmă, să le aducă cu sine).

Pentru limba franceză (obiect facultativ): 3 cor. pe lună.

Aceste taxe se plătesc anticipativ, în patru sau în două rate, și se socotesc dela 1 Septembrie. — P. T. părinții ai elevelor sunt rugați a se prezenta la timp pentru înscriere, în interesul învățământului și a ordinii institutului.

Spesele particulare ale elevelor interne (pentru cărți, material de scris, desene, lucru manual, îmbrăcăminte etc.) le poartă părinții deosebit și primesc dare de seamă despre ele la finea fiecărei luni.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

În caz de repășire în decursul anului, din orice cauză, didactrul și taxa internatului se plătesc pe întreg pătrărul de an școlar în care se anunță repășirea.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzută cu apaducă, baie proprie și lumină electrică, în cele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat au în fiecare zi ore de conversație în limba franceză, maghiară și germană, după trebuință. Ele se prepară și învață lecțiile sub conducerea directoarei, a profesoarelor și a guvernantei/or.

Elevele cari voesc să fie primite în internat, (pentru școala civilă sau elementară din loc), să se anunțe de timpuriu și să aducă cu sine: o saltea, un covor și paț, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 cearșiafuri (lințolii, lepedeie), 6 ștergere, 6 serviete, apoi perie de dinți, săpun și 2 piepteni. Afară de acestea rufele sau albiturile trebuitoare, câte 1/2 duzină din fiecare, o haină de vară și una de iarnă, două fuste de lustre (jupon) și două de flanel, ciorapi, batiste (marămi) câte o duzină, o umbrelă (coart) și încălțăminte. În decursul anului vor primi în internat o haină uniformă, 2 șurfe, o pălărie de vară și una de iarnă, care se fac aici și vor costa peste tot 50-60 cor.

Dela direcțiunea școlii se pot primi prin post: „Statutul de organizare”, „Regulamentul intern”, „Regulamentul pentru cursul complementar” și „Planul de învățământ” al școlii, à 30 bani exemplarul, iar Monografia școlii pe 25 de ani dela înființare, à 3 cor.

Nagyszeben (Sibiu), în Iulie 1916.

Direcțiunea școlii.

Fondul orfelinatului.

(Urmare).

Col. din Valea Uzei și filii: George Bariț notar 6— Vasilie Tecșa par. 5— Bis. gr. or. V. Uzei 5— Bis gr. or. din f. Olteni 5— și alții: 41—

Col. din f. Abucea: Bis. gr. or. 5— și alții: 14.20.

Col. din Rapoltul mare (G): George Popa par. 20— Ioan Oana I. Solomon 20— Petru Lulu par. Bobalna 10— Ioan Giurgiu inv. 10— Ioan Roman caporal 10— Dumitru Costa 6— și alții: 163.62.

Col. din Laslea mare (Sighiș): Grigorie Suciu par. 5— și alții: 50.40.

Col. din Nadeșul săsesc (Sigh.): 40—

Col. gimn. rom. din Brad: cl. III și IV elemen. 18.50. Cl. I gim. 22.92. Cl. II gim. 13.20. Cl. III gim. 35— Cl. IV gim. 47.40. Ștefan Albu dir. 20— Vasile Boneu prof. 10— Dr. Pavel Oprea prof. 10— Dr. Ioan Radu prof. 16.80. Ioan Kéri prof. 7.08. Mihail Stoia 11.50 Const. Costin prof. penz. 5— și alții: 217—

Elevii școlii din Dobra 36.54.

Elevii școlii din Tartăria 12—

Elevii școlii din Bruiu 5—

Elevii școlii din Dărste 18.15.

Elevii școlii din Agnita 6.20.

Elevii școlii din Sirești 5.30.

Elevii școlii din Medesfalău 2.60

Elevii școlii din Deda 8—

Elevii școlii din Săcal 25—

Elevii școlii din Cărpiniș (Mierc.) 4.38

Elevii gimnaziului și șc. com. din Brașov 44.80.

Col. din Poclaca (Sibiu): Comuna pol. 100— Bis. gr. or. 50— «Lucafărul»

cassă de econ. 20— George Modran par. 50— George Comșa not. com. 20—

Petru Bratu ep. și cass. com. 12— Ioan Goția primar com. 10— Oprea Surdu Nr. 303 10— Maniu Surdu Nr. 268 10—

Ioan Dragomir Nr. 477 10— Oprea Tănase Nr. 53 10— Nicolae Vlădoi Nr. 453 10—

Văd. Ioan Stoica Nr. 510 10— Ioan Vițalariu inv. director 10—

Ioan Belei inv. 10— Oprea Olariu inv. 10— Nicolae Albani v. not. 6—

Radu Neagu cantor 6— Ioan Mihaiu Nr. 83 6—

Ioan Iancu Nr. 568 6— Ioan Benchea Nr. 219 5—

Oprea Mânzat Nr. 498 5— Ioan Marcu Nr. 29 5—

Ioan Vlad Nr. 94 5— Petru Opreș Nr. 271 5—

Ioan Lungu Nr. 319 5— Petru Opreș Nr. 473 5—

Văd. Ana Barză Nr. 13 5— Văd. Maria Vas. Neag Nr. 145 5—

Pantilimon Opreș Nr. 449 5— și alții: 671—

Dr. Ioan Pop, adv. Brad, diurnele de dep. sin. 80.94.

Zosim Chirtop, adv. Câmpeni, diurnele de dep. sin. 130.58.

Col. din Corna (Abrud): George Gendel par. 5— și alții: 23.45.

Col. din Ighiu (Al. Iulia): «Isvorul» inst. de cred. 100— Bis. gr. or. 50—

Petru Circo par. 20— Petru Chirca inv. 10—

Dna Marina Maxim 20— Tit Dănilă 10—

Andronic Bucerzan 10— George Iencău 10—

Dumitru Tontea 10— Nicolae Iencău 10—

Dna Leontina Mărginean 6—

Anghel Morariu 6— Ioan Florescu I. Anghel 5—

Nicolae Bucerzan 5— Nicolae Florescu, faur 5— și alții: 496.90.

Col. din Ucea de sus (Avrig): Banca «Ucea mare» 24.38. Aurel Mușat par. 5— și alții: 66.06.

Col. din Vidra de jos: Traian Banciu par. 10— și alții: 26.18.

Col. din Vidra de sus: Bis. gr. or. 40—

Ioșif Trifa par. 10— Nicolae Tavra I. Mihai 10—

Nicolae Leah Culuța 5— Aurel Gomboș primar 5— și alții: 100—

Col. din Geaca 20—

Col. din Porcurea: Nicolae Popa par. of. 25—

Petru Popa 5— și alții: 14.30.

Col. din Mogoș Valea-Barnei: Ioan Coc par. 20—

Dumitru Polhac primar 15—

Ioan Boca I. Ștefan 10— Ștefan Negru 10—

Teodor Polhac 10— Ioan Bucur inv. 8— și alții: 103.20.

Col. din Păucea (Mediaș): Valer Scutea par. 5— și alții: 60—

Col. din Râpa superioară: Pavel Șendrea inv. penz. 20—

Bis. gr. or. 20— și alții: 106.25.

Col. din Jacul rom. (Sighiș): Terentiu Popovici par. 10—

Aurelia Moian inv. 6— și alții: 38.04.

Col. din Valea Brad: Bis. gr. or. 10— și alții: 46.50.

Col. elevilor dela școala din Cerghidul mare 5—

Col. elevilor dela școala din Potoc 11.61.

Col. elevilor dela școala din Chintelic 4—

Col. elevilor dela școala din Poiana Porcului 10.20.

Col. elevilor dela școala din Selnița 1.50.

Col. elevilor dela școala din Vima mică 0.95.

Col. elevilor dela școala din Stâna 1.50

Col. elevilor dela școala din Câmpuri Surduc 12.42.

Col. elevilor dela școala din Jimborul mare 3.66.

Col. elevilor dela școala din Ighiu 11.10.

Col. elevilor dela școala din Mediaș 14.10.

Col. elevilor dela școala din Mogoș Valea Barnei 5.30.

Col. elevilor dela școala din Berivoii mici 4—

Col. elevilor dela școala din Rapoltul mare 13.74.

Col. elevilor dela școala din Brașov 233.48.

Col. elevilor dela școala din Fănațe 1.60.

Col. elevilor dela școala din Surduc Copalnic 36—

Col. elevilor dela școala din Libotin 2—

Col. elevilor dela școala din Șugag 4—

Col. elevilor dela școala din Moșna 1.20.

Col. elevilor dela școala din Livezeni 3.90.

Col. elevilor dela școala din Sântămărie de peatră 2.10.

Ioan Ardelean, com. Beiuș 20—

Dna Elena Ardelean, Beiuș 20—

«Aurora», inst. de cred. Năsăud 300—

Col. din Sohodol bis. nouă: George Babeș par. 50—

Ioan Simion Puțilă 18—

Marina N. Mistică 10— Bucura N. Mron Mojan 6—

Ureche 6— Ioan I. Baciu 5—

Ioan G. Tereșneș 5— Maria A. Pușcariu 5— și alții: 207—

Col. din Turcheș (Brașov): Ioan Pascu par. 10—

Nicolae Soiu par. 5— Nicolae Odor inv. 5— și alții: 54—

Col. din Cincșor: Eremie Varga 6— și alții: 25—

Col. din Dăișoara (Cohalm): Fostii coloni 20—

Bis. gr. or. 20— Școala rom. gr. or. 20—

Ioan Mihailă par. 10— Ioan Frâncu inv. 5— și alții: 84.44.

Col. din Ghelariu (Huned.): Bis. gr. or. rom. 36.40

Teodor Murgău par. 5— Ioșif Florea 5—

Alic. Marișca I. Ioan Nică 5— și alții: 83.50.

Col. din Lueriu: Ioan Biscovan par. (of. 100—)

Ioan Crăciun I. Iacob 10— Csengei Iakab 10—

lie Cismaș 5— și alții: 79—

Col. din Șesuri (Zarand): Bis. gr. or. 20—

George Glava par. 5— și alții 27.90.

Col. din Brâznic (Dobra): 44.40

Col. din Finteșul mare: Ștefan Dragoș par. (of. 50—)

20— Valeriu Dragoș cap. 10—

Gavril Bogdan inv. 24— Elevii școlii 10— și alții: 110—

Col. din Simeria cu f. Ripaș: Andreiu Truca par. 24— și alții: 44.79—

Col. elevilor din Nasna 5.60.

Col. elevilor din Miluan 10.76—

Col. elevilor din Runc 16—

Col. elevilor din Botez 4—

Cassa de păstrare din Uzdin 80—

Constantin Bucurenci, America 50—

lie Bodi, America 13.50

Funcționarii și practicanții «Albinei» în loc de cunună pe sicriul lui Romul Vasilie 30—

Col. din Dridif (Făgăraș): Bis. gr. or. 38—

Insoțirea de cred. 10— George Lupu par. 5— și alții: 101.70.

Col. din Văltori (Abrud): Bis. gr. or. 20—

Petru Paul par. 5— Petru Paul cap. 5— și alții: 40.10.

Col. din Burjuc: Ioan Iar, par. 6— și alții: 20—

Col. din Crăciunel (Târnava): Iuliu Moldovan par. 6—

Ioan Bașca 6— și alții: 82—

Col. elevilor școlii din Lăschia 6.50.

Col. elevilor școlii din Iacobeni 3.10.

Col. elevilor școlii din Zlagna 2.80

Col. cadetului Traian Zorca și Ass. Arzt Dr. Ioan Perin, Korpstrainingruppen komandó 2/12: Zugsf. Simon Lajos 5—

Zugsf. Paul Șiclovian 5— Corp. Hener Antal 6— și alții: 205—

Dr. Teofil Bogdan Mödling 300—

Col. elevilor dela Școala com. din Brașov 5.20.

Un anonim 12—

Col. Oct. Sumea, dela sold. reg. 23 de honv: Nicolae Călărășiu serg. maj. 20—

Oct. Sumea sergent 10— Costica Ioaneșiu 10—

Alexie Riso 10— Ioșif Oana 6—

Ioan Iliș 10— Antonie Iliș 5— Nicolae Neamț 5— și alții: 97—

Insoțirea de credit din Pianul de jos 40—

Augustie Pop inv. Cerghidul mare 10—

Col. din Șaldorf. 9.70.

Col. din Șpring (Miercurea): Ioan Crăciun par. și soția Cornelia 17.40 Văd. Rafila Suciu 20—

Maria Anania Cotărlea 8—

Ioan Paștiu cantor 8— Nicolae Stoian 20—

Ana Stoian 10— Văd. Valeria de Colbazi 20—

Bis. gr. or. 20— și alții 250—

Col. din Jabenita (Reghin): Alecsandru Oltean par. 100—

Petru Lunca inv. 10— și alții: 233—

Elevii școlii din Laz 27—

Elevii școlii din Săliște 2.56.

Elevii școlii din Cristian (Bran) 22.32

Elevii școlii din Frăua 6.50

Elevii școlii din Vorumloc 2.16.

Elevii școlii din Cristian (Sibiu) 10—

Elevii școlii din Răusadului 12.78.

F. A. Degan, comerc. Fiume, în loc de cunună pe sicriul socrului său C. Popoviciu 20—

Elevii școlii din Sibiel 30—

Col. din Feldioara (Avrig): «Insoțirea de credit» 30—

Bis. gr. or. 20— Andreiu Savu par. 5— și alții: 101.30.

S. C. Loco 2.50.

Dr. Aurel Greavu, locot. de art. 30—

Col. din Feneș (Abrud): Ioșif Magda par. 10—

Moise Romoșan 10— Remus, Aurora, și Augusta Magda 5—

Reuniunea femeilor 5.20 Bis. gr. or. 20—

Elevii școlii 5.50 și alții: 124.50.

Col. din Satulung, bis. sf. Adormiri: Bis. «Adormirii Maicii Domnului» 100—

Col. din Ampoita (Al. Iulia): 22—
 Col. din Scorei (Avrig): Dionisie David par. și soția Elisabeta 100— Timoteiu David cap. și soția Galina 100— Ioan Pralea notar 20— și alții: 374:56.
 Col. din Tântari (Brașov): Ioan Gavrilescu par. 20— Ilarie Gonția par. 10— Ilie Oana notar com. 10— Iosif Gojman jun. 10— Petru Danciu 5— Grigorie Păllinean 5— Irimie Socaciu 5— și alții: 352:28.
 Col. din Berchez (C. de peatră): 18:60.
 Col. din Hălmeag (Cohalm): Ioan Dumitrescu par. 5— Maria Dumitrescu preoteasă 5— și alții: 31:60.
 Col. din Lăpugiu superior (Dobra): Ioan Morariu par. 10— Aurel Morariu com. 10— Ioan Morariu jun. primar 10— și alții: 30—
 Col. din Almașul mare Brădet (Geoagiu): Vasile Pașcău par. 5— Anastasia Pașcău preoteasă 5— și alții: 20:86.
 Col. din Vama-Buzeu (Treiscaune): David Coman par. 10— Maria Modroiu 5— și alții: 106—
 Elevii școlii din Totoiu (Al. Iulia) 2:20.
 Elevii școlii din Rogoz 2—
 Elevii școlii din Biertan 10:40.
 «Agricola» inst. de cred. Lugoș 50—
 Iun. Ioan Simu, sold. Lugoș 3—
 Șerb Hoandrea, Rășinar 200—
 Elevii școlii centrale Sibiiu 20:20.
 Văd. Rafila Popescu, Sibiiu 10—
 Ana Tăban, Sibiiu 2—
 Elevii școlii din Sadu 13:67.
 Col. din Moeciu inferior (Bran): George Enescu par. 20— Dșoara Eleonora G. Enescu 5— Ioan Vlad Enescu 20— George Pivaru 10— Nicolae Arianu 20— George Așdulea 20— Ioan Nicolae Enescu 10— George Gărbacea Țurcan 10— Ioan George Boboc 10— Niculae Spănu 10— George Gărbacea Duvlea 10— George G. Zichil 5— Ioan Surdu 5— Niculae Pivaru 5— Ioan I. Giurgiu 6— George Moșoiu 5— George I. Gărbacea 6— George I. B. Zichil 6— George I. Zichil 6— și alții: 423:60.
 Col. din Vlădeni (Bran): Bis. gr. or. 30— Iacob Zorca par. 20— Fund. «Iacob Zorca» 20— și alții: 150—
 Col. din f. Rucu mic (Dobra): 8:10.
 Col. din Ocoliuș mic (Lupșa): Simeon Samoilă par. 10— Bis. gr. or. 6— și alții: 90—
 Col. din Doboliu inf. (Treiscaune): Iancu Toma par. 5— și alții: 29:30.
 Col. din Hezeriș (Caransebeș): 100—
 Elevii școlii din Gârda de jos 7:80.
 Elevii școlii din Cincul mare 18—
 Elevii școlii din Limba și f. Cigud 4—
 Colecta din Moeciu inf.: Ioan Pușcariu inv. 10— Nicolae Birariu inv. 10— și alții: 37:48.
 Elevii școlii din Vlădeni: Inv. Lucreția Roșă 5— Inv. I. Gavrilescu 5— la oaltă 35:78.
 Elevii școlii din Bot 13—
 Elevii școlii din Sâmpetru 4:40
 Elevii școlii din Chiuești 20:75.
 Elevii școlii din Cunța 4:70.
 Elevii școlii din Rusciori 5—
 Elevii școlii din Turnișor 9—
 Col. din Curtuiușul mic (Cet. de peatră): 27:90.
 Col. din Păuca (Miercurea): Patriciu Marcu par. 200— Nicolae Mareu inv. p. 50— Aniseta Dordea com. 50— Ioan Micu primar 10— Aurelia Inănașiu 10— Ana Cristea lui Augustin 10— Nicolae Răulea I. Andronic 8— Ioan Berea I. Ioan 6— Ioan Micu I. George 5— Maria Popa I. Nicolae 5— Niția Berea I. Dumitru 5— și alții: 573:10.
 Col. din Tolția mare (Orăștie): 9—
 Col. din f. Tolția mică (Orăștie): 19—
 Col. din Fișez Sâmpetru (Unguraș): Pavel Roșca prot. 50— Rozalia Roșca preot. 10— Mitru Mitre 7:20. Maria Petrulea 7:20. Ioan Ferghete inv. 5— și alții: 277:32.
 Col. inv. Aron Pușcariu din Brețcu 140—
 Elevii școlii din Călățele 40—
 Elevii școlii din Mărișel 2—
 Elevii școlii din Petrifalău 3:04.
 Elevii școlii din Țelina 9—
 Elevii școlii din Bulzești de sus 4:84.
 Elevii școlii din Tebea 4:80.
 Elevii școlii din Ribîța 2:30.
 Teodor Ciuhandu, preot Bihar-rosa 30—
 «Noiana» inst. de cred. și econ. în Noul român 50—
 Alexandru Lupu, general-maior, Wien 200—
 Elevii școlii din Nocrich 5—
 Col. din Bucium Poeni: Nicolae Adamoviciu par. 10— Reun. «Buciumana» 20— Nicolae I. Adamoviciu cont. 10— Paul Ioan subnot. 10— Aurel Blulea 10— Alex Crâșnic I. Ioan 10— Elevii școlii 8 36 și alții: 216:31.
 Col. din Hondol (Deva): Emilian Șinca par. 5— soția Graziela Șinca 5— și alții: 83:90.

Col. din Poenița Tomii Alex. Stan par. 5— și alții: 27:90.
 Col. din f. Fereșdin (Dobra): 26 82.
 Col. din f. Merișor (Dobra): 19:90.
 Col. din Boia Bărzii (Dobra) 19:80.
 Col. din Hurez (Făgăraș): Bis. gr. or. 20— Insoțirea de cred. 20— Dumitru Purice preot 20— Procopiu Benția inv. 20— George Drăgociu 30— Ioan Ios. Benția (Nr. 67) 6:50 și alții: 207:80.
 Col. din Bacea (Iliia): Ioan Negrilă și soția 10— și alții: 38:80.
 Col. din Certejul inf. (Iliia): Bis. gr. or. 5— George Țeposu par. 5— și alții: 21—
 Col. din Tău (Miercurea): Vasile Popa par. 20— Vasile Popa 10— Elisabeta Greavu 5— Oprea Greavu 5— și alții: 82:42.
 Col. din Jac (Ung): 4—
 Col. din f. Romița (Ung): 13:40.
 Col. din f. Bredu (Ung): 2—
 Col. din Stănița de sus 23:10.
 Elevii școlii din Trâmboiele: G. Fleșariu, inv. 7— 17:14.
 Elevii școlii din Alțina 10:50.
 Elevii școlii din Ghijasa inf. 4:38.
 Elevii școlii din Purcăreni 6:02
 Elevii școlii din Borcut 3:50.
 Elevii școlii din Haș-falău 7:50.
 Elevii școlii din Todorita 24—
 Elevii școlii din Beșineu 9—
 Elevii școlii din Căstău 4:30.
 Elevii școlii din Amnaș 4:62.
 Elevii școlii din Reciu 23—
 Elevii școlii din Vurpăr 5:20.
 Elevii școlii din Nadeșul săs. 10:20.
 Elevii școlii din Zoltan 7:10
 Elevii școlii din Intorsura Buzeu 28 40.
 Col. preotului militar Dim. Lupșa la sold.
 Colecta Românilor din Cleveland-Ohio 6000—
 Elevii școlii din Suciul de jos 1:36.
 Elevii școlii din Felmer 13:20.
 Elevii școlii din Șasa 6:10.
 Elevii școlii din Muierău 5:60.
 Ioan Lungă, măiestru de căruțe, și soția sa Ana, din Rășinari, în loc de cunună pe scriul unchiului lor Dr. Ioan Pop 30—
 Col. din Roșia (Sibiiu): Bis. gr. or. 31— Insoțirea Raiffeisen 31— Traian Scorobet par. 14:20 Ios. Popoviciu par. gr. cat. 5— Văd. Ioana Bănda 10:80. Ludovica Borcea 8:80 Simeon Coman 8:80 Toma Măcriș 8:80 Romul Poșa 8:80 Iosif Rotariu 8:80 Maria Cucu 7:40 Ilie Sărătean 5:10. Fronu Solomon 5:40. Ioan Coman 5— Ioan Băncilă 5— și alții: 300—
 Ioan Halmágyi din Oprea Cârțișoara 10—
 Dr. Lucian Borcea adv. Sibiiu 800—
 Col. din Borgo Prund (Bistrița): Bis. gr. or. 50— Insoțirea de credit 46:60 Iuliu Suceava par. 20— Nicolae Șoneriu par. 20— Ioan Schiopu 30— Miron Vrășmaș 10— Teofil Ușeriu 10— Grigore A. Vlad 10— Comuna politică 100— Gusztav Liebenwein 40— Gustav Heitz 20— Elena V. Varna 20— Albert Wachsmann 50— Pavel Beșa preot gr. or. 20— Dr. Hamaguț Nicolae 10— Ioan Luncan 20— Vrășmaș Ștefan 6— Ușeriu Dumitru M. 6— Oțetea Vasile 5— și alții: 880—
 Col. din Muncelul mare (Dobra): 22:10.
 Col. din fil Muncelul mic 25:50.
 Col. din f. Zăbala (Treiscaune): Radu Oprea 10— și alții: 60:80.
 Elevii școlii din Brașov-Tocile 5—
 Elevii școlii din Văleni 3:20
 Elevii școlii din Curtuiuș 5—
 Elevii școlii din Sâmb. sup. răs. 4:70
 Elevii școlii din Cacova 10:30
 Elevii școlii din Gurarăului 12—
 Elevii școlii din Purcăreți 6—
 Elevii școlii din Hendorf 12—
 Elevii școlii din Gușterița 15:50
 Col. din Zlatna (Abrud): «Zlăgnea» inst. de cred. 200— Emanuil Beșa par. 20— Aurelia Beșa 10— Corneliu Beșa 10— Veturia Beșa 5— Letiția Beșa 5— Tiberia Beșa 5— Ștefan Corpade a Anii 10— Ștefan Păsculeț 10— Petru Pătrângenariu 10— Anica Feneșeriu 10— Sofia Fănațe I. Ștefan 10— Ioan Tanislav I. Dumitru 5— George Moguțiu a Florii 5— Nicolae Rof I. Clirilă 5— Minerva Duca 5— Ioan Cristea 5— și alții: 461:50.
 Dela poporeni din notariatul Cârțișoara 100—
 La Col. din Cămpeni încă: G. Muntean 2— Piroșka Székely 20— Mariți Palade 2— 24—
 Marta Stăngu Cornean, Coanda Răduț Cornean, Simion Cornean, Costanda Mehedinți Cornean, și Teodor Teodoroviciu — în amintirea unchiului lor răp. Ioan Cornean 6—
 Elevii școlii din Bogata olt. 3—
 Elevii școlii din Batiz 3:70
 Elevii școlii din f. Vica 12:30.
 Elevii școlii din Boroșneul mic 4:70.
 Elevii școlii din Agriș 6:14
 (Va urma).

Szebenvármegye alispánjádól.
 4895/916 alisp. sz. (107) 1—1

Versenyárgyalási hirdetés.

Szebenvármegye közigazgatási bizottágának engedélyező határozatai alapján versenyárgyást hirdetek a következő újárgyak újja építési munkálataira:

1. A dolmány-vurpód-ujgyházi tghi közut 19—20 km. szakaszán Vurpód és Ujgyház közég-k között lévő 50 szám 2 00 méter nyitván és 22.50 méter vasbetétes beton cső átérésre és kapcsolatos úthelyezési munkálataira.
2. A dolmány-vurpód-ujgyházi tghi közut 19—20 km. szakaszán lévő 52 számú 1.50 m. nyitása és 19.25 méter hosszú betoncső átérésre és kapcsolatos úthelyezési munkára.
3. A szászváros-sugáti tghi közut 4—5 km. szakaszán Péterfalva községben lévő 5-k szám 34.0 méter hosszú és 6.00 m. széles konzolos vasbetétes beton hid és feljárónak újja építésére.
4. A Ksapold-omlasi tghi közut 2—3 km. szakaszán Kisapold község közelében lévő 6-k szám 2 00 méter nyitása és 21.80 méter hosszú vasbetétes beton cső átérésre.

A zárt írásbeli versenyárgyalási 1916 évi augusztus hó 14-én délelőtt 11 órakor fog általán a vármegyei székházépület kisüstermében megtartani.

Felhívom versenyezni óhajtók, hogy a szabályszerűen kárlított, pecétt lezárt és sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat közvetlenül vagy posta úján fentebb közölt nap délelőtti 10 órájáig Szebenvármegye alispánjához címezve arról is inkább nyújtak be, mivel a később en kettettek figyelembe vételn nem fognak.

Ajánlat tethető együttesen va'amentyi nütárgya vagy mindgy kre kü ön kü önre.
 Az ajánlatkhoz az ajánlati őszeg 5%-át ktevő kárlatésznek a negyzébeni adóhivatalnál történt leételelé ő szó ó nyukta csatolandó.

Az ajánlattevők ajánlata kkal a versenyárgyalási napjádól számított 30 napig kötelezéséghen maradnak.

A szoban forgó munkálatkra vonatkozó tervek és iratok a negyzébeni m. k. r. által építészet hivataltól a hivatalos óák stalt megtek lhet és ugyanott ajánlati kötelezetési úrlapok iver ké t l koronáé t megszerezhető.

Nagyzében, 1916 éri június hó 28 án.
Fábrítius
 alispán

Casă în colt

confortabilă, în fața soarelui, cu grădină, este de vânzare din mână liberă.
 Unde? spune administrația acesteii foi. 105 1—3

Un comis

(specialist în manufactură să preferă) află loc la firma
 106 1—3 **Ioan Comșa & Fiu**
 Szelistye (com. Szeben).

Aviz din Fiume!

Rămânându-mi cafea în magazín, încă 4—6 săptămâni voiu mai speda.
 Cafea fină nu mai eflu și se vorbește că va veni opreliște când nice 5 kgr. nu va fi permis a se espeda și cel mult 1/2 kgr. va putea cumpăra o familie; deci din aceste motive voesc ca pe durată răsboiului se sistez spedițiunile.
 Până mai am ofer deci cu prețul vechu și redus:

Cafea:	Pe luna Iulie:
Nr. 9 Cuba bună	1 kgr. 12— K
" 12 Cuba foarte fină	1 kgr. 12 50 K
" 16 Cuba specialitate	1 kgr. 13— K
" 106 Mixtură Victoria	1 kgr. 13— K
1 kgr. Tea rusască 20 K (între Cafea se poate trimite și 1/2 kgr. Tea).	

5 kilograme se espedează francat și vămuit prin rambursă postală Mai puțin ca 5 kilograme nu se espedează.

În cazul că din numărul ce doriți nu se va mai afla, o pot schimba cu alta?
 Rugându-mă de prețuitul sprijin și recomandare și pe mai departe, semnez
 Cu toată stima și recunoștința:
F. A. Degan,
 comerciant de Cafea și colonialie în Fiume.
 (104) (Postafiók 163.) 2—4

A apărut
 în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane

Acaftistul

Preșintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu binecuvântarea înalt Preșintitului Domn Ioan Mețianu, arhiepiscop-mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria etc.

În aceasta ediție augmentată, (474 pagini) se cuprind:

Rugăciunile dimineții, de seara și pentru fiecare zi din săptămână. Canonul de rugăciune de toate zilele. Rugăciunile dumnezeieștii Liturgii. Canon de pocăință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune mai înainte de Ispovedanie. Învățătură pentru Ispovedanie. Rugăciunile sfintei cuminicăturii. Rugăciunile după sfânta cuminicătură. Rugăciune către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune din toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu Acaftistul Domnului nostru Iisus Christos. Canon de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Acaftistul preasfintei de Dumnezeu Născătoare. Canon de mulțumită către preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Canonul sfântului Nicolae. Cinstitul Paracelis al preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Canon de rugăciune către Ingerul păzitorul vieții omului. Canonul de rugăciune ce se cântă către toate puterile cereștii și către toți sfinții. Rugăciunile mesei. Rugăciune la deosebite ocașuni. Culegere de rugăciuni la felurite întâmplări. Sinaxariu pentru tot anul. Păscălia până la anul 1960 cu esplicare.

Se adă în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezana**, și se vinde legat solid și cu gust, în culoare roșie, cu **1 cor. 60 fil.** Revanzătorilor li se dă **20%** rabat. Tipărit pe hârtie fină, se vinde cu prețul de **1 cor. 80 fil.**

„Biblioteca Șaguna“
 Redactată de Dr. I. Lupăș, Săliște.

Nr. 16—36.

Mângâiați poporul!

Cuvântări bisericești
 de
Dr. Ioan Lupăș
 și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezana** în Sibiiu-Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Broșat Cor. 2—, legat cor. 2:60, porto 20 fileri.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezana** în Sibiiu

Frumoasa din Nor
 și alte povești

de
E. Hodoș.
 Prețul 2:50 cor. + porto 20 bani.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezana**, din Sibiiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul,
 idealurile și istoria lui

trad. de
Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor., cu porto postal, 1 Cor. 10 fil.